Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
esitatud 16. jaanuaril 2025[1]

Liidetud kohtuasjad C-281/23 P ja C-282/23 P

Polskie sieci elektroenergetyczne S.A.,
RTE Réseau de transport d'électricité,
Svenska kraftnät,
TenneT TSO BV
versus

Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (ACER)

Apellatsioonkaebus – Elektrienergia siseturg – Määrus (EL) 2019/942 – ACERi apellatsiooninõukogu – ACERi otsuste üle tehtava kontrolli põhjalikkus – Määrus (EL) 2017/2195 – Tasakaalustamisenergia – Põhivõrguettevõtjad – Tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkondade loomine – Euroopa keskkond automaatselt käivitatavatest sageduse taastamise reservidest saadava tasakaalustamisenergia vahetamiseks (aFRRi keskkond) – Euroopa keskkond käsitsi käivitatavatest sageduse taastamise reservidest saadava tasakaalustamisenergia vahetamiseks (mFRRi keskkond) – Keskkondade rakendamisraamistiku väljatöötamine ja heakskiitmine – Keskkondade toimimiseks vajalikud funktsioonid – Tasakaalustamisenergia vahetamise piirkonnaülene võimsus – ACERi otsus, millega lükati tagasi võrguettevõtjate ühine ettepanek

1. Mitu elektri põhivõrguettevõtjat (edaspidi „põhivõrguettevõtjad")[2] paluvad oma apellatsioonkaebustes tühistada kaks Üldkohtu 15. veebruari 2023. aasta kohtuotsust: Austrian Power Grid jt *vs.* ACER[3] ning Austrian Power Grid jt *vs.* ACER[4] (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsused").

1 Algkeel: hispaania.

2 Põhivõrguettevõtjad vastutavad põhivõrgu käitamise, hoolduse ja vajaduse korral arendamise eest teatud piirkonnas ning vajaduse korral selle ühendamise eest teiste võrkudega. Nad peavad tagama, et omavahel ühendatud ülikõrgepinge- ja kõrgepingevõrgul on võimsust rahuldada pikas perspektiivis mõistlikku nõudlust elektrienergia edastamise järele lõpptarbijate või jaotajate varustamiseks, kuid hõlmamata varustamist.

3 T-606/20, EU:T:2023:64.

4 T-607/20, EU:T:2023:65.

2. Nende otsustega jättis Üldkohus rahuldamata tühistamishagid, mille mõned põhivõrguettevõtjad olid esitanud Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ameti (ACER) apellatsiooninõukogu kahe 16. juuli 2020. aasta otsuse peale, millega jäeti jõusse selle ameti järgmised otsused:

– 24. jaanuari 2020. aasta otsus 02/2020, mis käsitleb sageduse taastamise reservidest automaatse käivitamise teel saadava tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna (edaspidi „aFRRi keskkond“) rakendamisraamistikku.[5]

– 24. jaanuari 2020. aasta otsus 03/2020, mis käsitleb sageduse taastamise reservidest käsitsi käivitamise teel saadava tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna (edaspidi „mFRRi keskkond“) rakendamisraamistikku.[6]

3. Apellatsioonkaebustes tõstatatakse sisuliselt kaks küsimust, millest üks on üldisem ja teine äärmiselt tehnilist laadi. Küsimus seisneb selles, kas Üldkohus on nendes otsustes rikkunud õigusnormi:

– tehes otsuse ACERi otsuste 02/2020 ja 03/2020 üle apellatsiooninõukogu teostatud (täieulatusliku või piiratud) kontrolli põhjalikkuse kohta;

– tõlgendades ühelt poolt määruse (EL) 2017/2195[7] artikleid 20 ja 21 ning teiselt poolt selle määruse artiklit 37, mis reguleerivad vastavalt mFRRi ja aFRRi keskkondi ning „piirkonnaülese võimsuse arvutamist“.

I. Õigusraamistik

A. Määrus 2017/2195

4. Artiklis 20 („Euroopa keskkond käsitsi käivitatavatest sageduse taastamise reservidest saadava tasakaalustamisenergia vahetamiseks“) on sätestatud:

„1. Ühe aasta jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist koostavad kõik põhivõrguettevõtjad ettepaneku sageduse taastamise reservidest käsitsi käivitamise teel saadava tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna rakendamisraamistiku kohta.

2. Sageduse taastamise reservidest käsitsi käivitamise teel saadava tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkond, mida käitavad põhivõrguettevõtjad või üksus, mille põhivõrguettevõtjad moodustavad, tugineb ühtsetele juhtimispõhimõtetele ja äritoimingutele ning hõlmab vähemalt käivitamise optimeerimise funktsiooni ja põhivõrguettevõtjatevahelise arveldamise funktsiooni. Selline Euroopa keskkond kasutab põhivõrguettevõtjatevahelist mudelit pakkumuste üldnimekirjadega tasakaalustamisenergia pakkumuste vahetamiseks kõigi käsitsi käivitamisega sageduse taastamise reservide standardtoodete puhul, välja arvatud mittekättesaadavad pakkumused vastavalt artikli 29 lõikele 14.

[5] Juhtum A-001-2020 (konsolideeritud). Lühend aFRR vastab ingliskeelsele väljendile *European platform for the exchange of balancing energy from frequency restoration reserves with automatic activation*.

[6] Juhtum A-002-2020 (konsolideeritud). Lühend mFRR vastab ingliskeelsele väljendile *European platform for the exchange of balancing energy from frequency restoration reserves with manual activation*.

[7] Komisjoni 23. novembri 2017. aasta määrus, millega kehtestatakse elektrisüsteemi tasakaalustamise eeskiri (ELT 2017, L 312, lk 6).

3. Lõikes 1 osutatud ettepanek hõlmab vähemalt järgmist:

a) Euroopa keskkonna kõrgetasemeline kavand;

b) Euroopa keskkonna rajamise kava ja ajakava;

c) Euroopa keskkonna toimimiseks vajalike funktsioonide määratlemine;

d) kavandatud eeskirjad, mis käsitlevad Euroopa keskkonna juhtimist ja töötamist ning põhinevad mittediskrimineerimise põhimõttel ja tagavad kõigi liikmespõhivõrguettevõtjate võrdse kohtlemise, nii et ükski põhivõrguettevõtja ei saa põhjendamatut majanduskasu Euroopa keskkonna funktsioonides osalemisest;

e) ettepanek sellis(t)e üksus(te) määramisest, mis viib (viivad) ellu ettepanekus kindlaksmääratud funktsioone […].

[…]

4. Hiljemalt kuus kuud pärast käsitsi käivitamisega sageduse taastamise reservidest pärineva tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna rajamise raamistiku ettepaneku heakskiitmist nimetavad kõik põhivõrguettevõtjad kavandatud üksuse või üksused, kelle vastutusele jääb Euroopa keskkonna töö lõike 3 punkti e kohaselt.

5. Hiljemalt kaheksateist kuud pärast käsitsi käivitamisega sageduse taastamise reservidest pärineva tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna rajamise raamistiku ettepaneku heakskiitmist võivad kõik põhivõrguettevõtjad koostada ettepaneku lõike 1 kohase käsitsi käivitamisega sageduse taastamise reservidest pärineva tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna muudatuste kohta. Kavandatavatele muudatustele tuleb lisada tasuvusanalüüs, mille koostavad kõik põhivõrguettevõtjad vastavalt artiklile 61. Ettepanek tehakse teatavaks komisjonile.

[…]“.

5. Artikkel 21 („Euroopa keskkond automaatselt käivitatavatest sageduse taastamise reservidest saadava tasakaalustamisenergia vahetamiseks“) on sõnastatud sarnaselt artikliga 20.

6. Artiklis 37 („Piirkonnaülese võimsuse arvutamine“) on sätestatud:

„1. Pärast piirkonnaüleste tehingute sulgemisaega päevasisesel turul ajakohastab põhivõrguettevõtja pidevalt tasakaalustamisenergia vahetamiseks või tasakaalustamatuse tasaarvestuseks kasutatavat piirkonnaülest võimsust. Piirkonnaülest võimsust ajakohastatakse iga kord, kui osa piirkonnaülesest võimsusest on ära kasutatud või kui piirkonnaülene võimsus on uuesti arvutatud.

2. Enne lõike 3 kohase võimsusarvutusmeetodi rakendamist kasutab põhivõrguettevõtja piirkonnaülest võimsust, mis on alles pärast piirkonnaüleste tehingute sulgemisaega päevasisesel turul.

3. Hiljemalt viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumist loovad kõik võimsusarvutusala põhivõrguettevõtjad meetodi, mille alusel arvutatakse tasakaalustamisajavahemiku

piirkonnaülene võimsus tasakaalustamisenergia vahetamiseks või tasakaalustamatuse tasaarvestuseks. Selle meetodiga ei tohi turgu moonutada ning see peab olema kooskõlas piirkonnaülese võimsuse arvutamise meetodiga, mida kohaldatakse päevasisese turu ajavahemikes vastavalt määrusele (EL) 2015/1222.“

B. Määrus (EL) 2019/942[8]

7. Artikli 6 („Ameti ülesanded seoses riiklike reguleerivate asutustega“) lõikes 10 on sätestatud:

„ACERil on õigus teha üksikjuhtumeid käsitlevaid otsuseid piiriülest kaubandust või piiriülese süsteemi talitluskindlust mõjutavates reguleerimisküsimustes, mis nõuavad vähemalt kahe reguleeriva asutuse ühist otsust, ja kui see reguleerivate asutuste õigus tuleneb ühest järgmisest õigusaktist:

a) seadusandliku tavamenetluse kohaselt vastu võetud liidu õigusakt;

b) võrgueeskirjad ja suunised, mis on vastu võetud enne 4. juulit 2019, ja nende hilisemate läbivaatamistega, või

c) määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 kohaselt rakendusaktidena vastu võetud võrgueeskirjad ja suunised.

ACERil on õigus võtta vastu esimeses lõigus osutatud üksikjuhtumeid käsitlevaid otsuseid järgmistel juhtudel:

a) pädevad reguleerivad asutused ei ole jõudnud kokkuleppele kuue kuu jooksul pärast seda, kui juhtum edastati kõnealustest reguleerivatest asutustest viimasele, või nelja kuu jooksul käesoleva määruse artikli 4 lõikes 7 või direktiivi (EL) 2019/944 artikli 59 lõike 1 punktis c või artikli 62 lõike 1 punktis f sätestatud juhtudel, või

b) pädevate reguleerivate asutuste ühise taotluse alusel.

Pädevad reguleerivad asutused võivad ühiselt taotleda käesoleva lõike esimese lõigu punktis a osutatud ajavahemiku pikendamist kuni kuue kuu võrra, välja arvatud käesoleva määruse artikli 4 lõikes 7 või direktiivi (EL) 2019/944 artikli 59 lõike 1 punktis c või artikli 62 lõike 1 punktis f sätestatud juhtudel.

Kui uute võrgueeskirjade ja suunistega, mis on vastu võetud delegeeritud õigusaktidena pärast 4. juulit 2019, on käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatud pädevus antud reguleerivatele asutustele, on ACERil õigus otsuseid vastavalt käesoleva lõike esimese lõigu punktile b omaalgatuslikult vastu võtta üksnes juhul, kui seda taotleb vähemalt 60% pädevatest reguleerivatest asutustest. Kui juhtum puudutab ainult kaht reguleerivat asutust, võib neist üks paluda ACERil juhtumit käsitleda.

31. oktoobriks 2023 ja edaspidi iga kolme aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande selle kohta, kas oleks vaja veelgi tõhustada ACERi osalemist reguleerivate asutuste vaheliste erimeelsuste lahendamises ühiste otsuste üle küsimustes, milles neile on

[8] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus, millega asutatakse Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet (uuesti sõnastatud) (ELT 2019, L 158, lk 22).

õigused antud delegeeritud õigusaktidega pärast 4. juulit 2019. Vajaduse korral esitatakse koos aruandega seadusandlik ettepanek kõnealuste õiguste muutmiseks või vajalike õiguste omistamiseks ACERile.“

II. Taust

8. Vaidlustatud kohtuotsuste punktides 2–18 on kirjeldatud kahe vaidluse tausta järgmises sõnastuses.

9. Pärast seda, kui 18. detsembril 2017 jõustus määrus 2017/2195, koostasid kõik põhivõrguettevõtjad vastavalt selle määruse artikli 20 lõikele 1 ettepaneku mFRRi meetodi kohta ja vastavalt selle määruse artikli 21 lõikele 1 ettepaneku aFRRi metoodika kohta.

10. Põhivõrguettevõtjad edastasid 18. detsembril 2018 vastavalt määruse 2017/2195 artikli 5 lõikele 1 ja lõike 2 punktile a kõigile riigisisestele reguleerivatele asutustele (edaspidi „reguleerivad asutused“) heakskiitmiseks oma ettepanekud aFRRi ja mFRRi metoodika kohta.

11. ACER teatas, et ta ei ole nende esimeste ettepanekutega nõus, ning põhivõrguettevõtjad esitasid talle teise ja kolmanda täiendava ettepaneku, sealhulgas mõned alternatiivid.

12. Vastuseks ACERi 17. detsembri 2019. aasta e-kirjale saatsid põhivõrguettevõtjad 18. detsembril 2019 ACERile kolmanda aFRRi ja kolmanda mFRRi ettepaneku muudetud versiooni. Nad kinnitasid, et üksainus üksus (üks põhivõrguettevõtja või põhivõrguettevõtjatele kuuluv äriühing) vastutab aFRRi ja mFRRi keskkondade käitamiseks konkreetselt nõutavate funktsioonide täitmise eest, nimelt käivitamise optimeerimise ja põhivõrguettevõtjatevahelise arveldamise eest, ning et võimsuse haldamise, mis oli mitut keskkonda hõlmav funktsioon, võib usaldada teisele üksusele (üks põhivõrguettevõtja või põhivõrguettevõtjatele kuuluv äriühing).

13. ACER koostas 20. detsembril 2019 aFRRi ja mFRRi metoodikat käsitlevate otsuste eelnõude lõpliku versiooni ning edastas selle põhivõrguettevõtjatele.

14. ACER võttis 24. jaanuaril 2020 vastu otsuse 02/2020 aFRRi metoodika kohta ja otsuse 03/2020 mFRRi metoodika kohta.

15. Austrian Power Grid, ČEPS, a.s., Polskie sieci elektroenergetyczne S.A., Red Eléctrica de España SA, RTE Réseau de transport d’électricité ja Svenska kraftnät esitasid 23. märtsil 2020 määruse 2019/942 artikli 28 alusel ACERi apellatsiooninõukogule kaebuse otsuse 02/2020 peale, mis esialgu registreeriti numbri A-001-2020 all. TenneT TSO BV ja TenneT TSO GmbH esitasid ACERi apellatsiooninõukogule kaebuse, mis oli suunatud eelkõige otsuse 02/2020 (esialgu registreeritud numbri A-004-2020 all) vastu. Kuna apellatsiooninõukogu leidis, et nende kaebuste ese on sama, ühendas ta need numbri A-001-2020 (liidetud) alla.

16. Apellatsiooninõukogu kinnitas 16. juulil 2020 otsuse 02/2020, millega jäeti kaebused juhtumis A-001-2020 (liidetud) rahuldamata.

17. Otsuse 03/2020 vastu, mis käsitleb mFRRi meetodit, esitasid samad põhivõrguettevõtjad ACERi apellatsiooninõukogule kaks kaebust, mis liideti ja registreeriti numbri A-002-2020 all (liidetud).

18. Apellatsiooninõukogu kinnitas 16. juulil 2020 otsuse 03/2020, millega jäeti kaebused juhtumis A-002-2020 (liidetud) rahuldamata.

III. Menetlus Üldkohtus

19. Mitu põhivõrguettevõtjat esitas 30. septembril 2020 kaks tühistamishagi ACERi apellatsiooninõukogu 16. juuli 2020. aasta otsuste A-001-2020 ja A-002-2020 peale, millega jäeti jõusse ACERi otsused 02/2020 ja 03/2020.

20. Üldkohus jättis 15. veebruaril 2023 need tühistamishagid vaidlustatud kohtuotsustega rahuldamata.

IV. Apellatsioonimenetlus Euroopa Kohtus

21. Apellandid (Polskie sieci elektroenergetyczne, RTE Réseau de transport d'électricité, Affärsverket Svenska kraftnät ja TenneT TSO) paluvad Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsused tervikuna või osaliselt;

– tühistada ACERi apellatsiooninõukogu 16. juuli 2020. aasta otsused A-001-2020 ja A-002-2020 tervikuna või osaliselt;

– mõista nii apellatsioonimenetluse kui ka Üldkohtu esimese kohtuastme kohtukulud välja ACERilt.

22. ACER palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebused tervikuna või osaliselt vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja igal juhul ilmselge põhjendamatuse tõttu tervikuna rahuldamata;

– jätta apellantide kohtukulud nende endi kanda ja mõista neilt välja ACERi kohtukulud käesolevas menetluses.

23. Apellandid esitavad apellatsioonkaebustes vaidlustatud kohtuotsuste tühistamiseks kaks väidet:

– Üldkohus järeldas ekslikult, et ACERi apellatsiooninõukogu täitis oma kohustuse viia läbi täieulatuslik kontroll, mis ei piirdu vaidlustatud ACERi otsuste ilmsete vigadega;

– Üldkohus kohaldas aFRRi keskkondade käitamisele kohaldatavate õiguslike aluste hindamisel vääralt määruse 2017/2195 artikleid 20 ja 21 ning artiklit 37. Ta lahendas vaidluse ACERi ja selle apellatsiooninõukogu seisukohtade kasuks tõlgenduse abil, mis eelistab põhjendamatult ACERi pädevust põhivõrguettevõtjate endi ja reguleerivate asutuste kahjuks.

24. Enne nende kahe apellatsioonkaebuse väite analüüsimist võtan ma seisukoha hagi vastuvõetamatuse vastuväidete kohta.

V. Vastuvõetavus

25. ACER väidab, et apellatsioonkaebused on vastuvõetamatud, kuna:

– apellatsioonkaebuse väidetes korratakse põhivõrguettevõtjate poolt Üldkohtus juba esitatud argumente. Need eeldavad Euroopa Kohtu poolt juba lahendatud küsimuste uuesti läbivaatamist, mis ei ole apellatsiooniastmes võimalik;[9]

– mis puutub esimesse väitesse, siis sellel puudub praktiline mõju, sest õiguslik lahknevus puudutab apellatsiooninõukogu otsuse joonealust märkust, milles viimane kinnitab, et ta teostab kontrolli, mis piirdub selle otsuse tehniliste elementide ilmse vea kontrollimisega. Põhivõrguettevõtjad möönavad, et apellatsiooninõukogu viis *de facto* siiski läbi täieulatusliku kontrolli. Kui see oleks nii, oleks apellatsioonkaebuse väide hüpoteetiline, sellel puuduks praktiline mõju ja see ei annaks neile mingit kasu.[10]

26. Kaks vastuvõetamatuse vastuväidet tuleb tagasi lükata.

27. Kui apellant vaidlustab selle, kuidas Üldkohus on liidu õigust tõlgendanud või kohaldanud, on lubatav, et esimeses kohtuastmes käsitletud õigusküsimusi arutatakse apellatsiooniastmes uuesti. Kui apellatsioonkaebus ei saaks tugineda Üldkohtus juba esitatud väidetele ja argumentidele, kaotaks see suure osa oma mõttest.[11] Euroopa Kohus on korduvalt otsustanud, et apellatsioonkaebuses võib esitada väiteid, mis on tekkinud vaidlustatud kohtuotsuse enda pinnalt ja mille eesmärk on selle kohtuotsuse põhjendatust õiguslikult kritiseerida.[12]

28. Käsitletavas asjas on see nii: oma tühistamisväidete sisustamisel toovad apellandid välja, milliseid õigusnormi rikkumisi Üldkohus (väidetavalt) tegi. Tuginemine õigusnormide rikkumistele esimeses kohtuastmes juba käsitletud õiguslikes küsimustes vastab – kordan – apellatsioonkaebuste aluseks olevale loogikale.

29. Mis puudutab esimest väidet, siis sellega nõustumine tooks kaasa nii kohtuotsuste kui ka vajaduse korral apellatsiooninõukogu otsuste ja ACERi otsuste tühistamise, mis mõjutaks hagejate õiguslikku olukorda. Seega on nende huvides, et nende esimese väitega, mis ei ole hüpoteetiline, nõustutaks. Kas sellega tuleb nõustuda või mitte, saab otsustada ainult sisulise analüüsi põhjal.

[9] 16. märtsi 2021. aasta kohtumäärus XH *vs.* komisjon (C-399/20 P, EU:C:2021:205, punkt 21) ja 12. novembri 2020. aasta kohtuotsus Lazarus *vs.* komisjon (C-85/20 P, EU:C:2020:912, punkt 39).

[10] 13. juuli 2023. aasta kohtuotsus D & A Phrama *vs.* EMA (C-136/22 P, EU:C:2023:572, punktid 43–45) ja 27. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Canadian Solar Emea jt *vs.* nõukogu (C-236/17 P, EU:C:2019:258, punkt 92).

[11] 12. septembri 2006. aasta kohtuotsus Reynolds Tobacco jt *vs.* komisjon (C-131/03 P, EU:C:2006:541, punkt 51); 16. mai 2002. aasta kohtuotsus ARAP jt *vs.* komisjon (C-321/99 P, EU:C:2002:292, punkt 49) ja 13. juuli 2000. aasta kohtuotsus Salzgitter *vs.* komisjon (C-210/98 P, EU:C:2000:397, punkt 43).

[12] 26. veebruari 2020. aasta kohtuotsus Euroopa välisteenistus *vs.* Alba Aguilera jt (C-427/18 P, EU:C:2020:109, punkt 54) ja 6. septembri 2018. aasta kohtuotsus Tšehhi Vabariik *vs.* komisjon (C-4/17 P, EU:C:2018:678, punkt 24).

VI. Apellatsioonkaebuse esimene väide: selle kontrolli põhjalikkus, mida apellatsiooninõukogu teeb ACERi otsuste üle

A. Poole väited

30. Apellandid leiavad, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et ACERi apellatsiooninõukogu viis läbi vaidlusaluste otsuste täieulatusliku kontrolli.

31. Nende arvates tegi Üldkohus sellise vea, kui jättis tähelepanuta apellatsiooninõukogu enda hinnangu kontrolli intensiivsuse kohta ja analüüsis, kas kontroll oli täieulatuslik või mitte. Nii toimides ei järginud Üldkohus Euroopa Kohtu praktikat, mis on välja kujunenud kohtuotsuses ACER *vs.* Aquind.[13]

32. ACER vaidleb nendele argumentidele vastu.

B. Hinnang

33. Kohtuotsuses ACER *vs.* Aquind otsustas Euroopa Kohus, et ACERi apellatsiooninõukogu peab teostama *täieulatuslikku* kontrolli mitte ainult õiguslike hinnangute üle, vaid ka keeruliste tehniliste, teaduslike või majanduslike hinnangute üle, mille ACER on oma otsustes andnud. Apellatsiooninõukogu ei või piirduda piiratud kontrolliga, mis puudutab üksnes ilmsete hindamisvigade olemasolu.[14]

34. Praeguses etapis ei ole vaja üksikasjalikumalt esitada põhjendusi, mille alusel Euroopa Kohus määras ACERi apellatsiooninõukogule sellise läbivaatamisviisi,[15] olles tõlgendanud määruse (EÜ) nr 713/2009[16] artikleid 18 ja 19. Kohtupraktikat ACER *vs.* Aquind ei ole käesolevate apellatsioonkaebuste raames vaidlustatud.

35. Kui ACERi apellatsiooninõukogu võttis vastu käesolevas asjas vaidlusalused (16. juuli 2020) otsused, ei olnud kohtuotsust ACER *vs.* Aquind veel tehtud. Sel ajal järgis apellatsiooninõukogu oma tavapärast praktikat, st keeruliste tehniliste, teaduslike või majanduslike hinnangute piiratud kontrolli. Läbivaatamine piirdus selle kontrollimisega, kas ACERi otsustes on tehtud ilmseid hindamisvigu.

[13] 9. märtsi 2023. aasta kohtuotsus ACER *vs.* Aquind (C-46/21 P, EU:C:2023:182, edaspidi „kohtuotsus ACER *vs.* Aquind“, punktid 53–74).

[14] Oma ettepanekus selles kohtuasjas (C-46/21 P, EU:C:2022:695, punktid 36–78) toetasin sama seisukohta.

[15] ACERi apellatsiooninõukogu tegevuse kohta kuni 2021. aastani vt Ollier, J., ja Piebalgs, A., „The appeal procedure in the application of the EU Energy Law. Experience from ACER's Board of Appeal 2016–2021“, *Robert Schuman Center Policy Paper*, 2023/06.

[16] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus, millega luuakse Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööamet (ELT 2009, L 211, lk 1).

36. Üldkohus leidis, et põhivõrguettevõtjate vaidlustatud otsustest nähtub,[17] et „apellatsiooninõukogu tegi oma tolleaegse otsustuspraktika kohaselt täieulatusliku kontrolli üksnes ACERi õiguslike hinnangute üle [asjaomastes otsustes], kuid piirdus piiratud kontrolliga, mis piirdus ilmselgete vigade otsimisega keerulistes, tehnilistes faktilistes hinnangutes, tunnustades ACERil selles osas olevat teatavat kaalutlusruumi“.[18]

37. Üldkohus leidis siiski, et:

– „apellatsiooninõukogu kontrollis selles peamiselt [vaidlustatud ACERi otsustes] antud õiguslikke hinnanguid, mille üle ta tegi täieulatuslikku kontrolli“ (vaidlustatud kohtuotsuste punkt 203);

– „apellatsiooninõukogu [on] niisugustel harvadel juhtudel […], kus tal paluti kontrollida keerukaid tehnilisi hinnanguid, praktikas läbi viinud kontrolli, mis läheb kaugemale pelgast piiratud kontrollist, mistõttu *de facto* täitis apellatsiooninõukogu oma kohustused, mis puudutas selle kontrolli põhjalikkust, mida tal [vaidlustatud ACERi otsuste] üle teha tuli“ (vaidlustatud kohtuotsuste punkt 204).

38. Üldkohtu lähenemine nende kahe tühistamishagi lahendamisel erineb sellest, mida ta ise järgis kohtuasjas T-735/18,[19] mille kohta tehti kohtuotsus ACER *vs.* Aquind.

39. Kohtuasjas T-735/18 nõustus Üldkohus ACERi apellatsiooninõukogu analoogse tähelepanekuga ega kontrollinud, kas see apellatsiooninõukogu tegi *de facto* keeruliste tehniliste hinnangute suhtes täieulatuslikku kontrolli.

40. Kuigi kohtuasjas ACER *vs.* Aquind väitis amet, et apellatsiooninõukogu viis tegelikult läbi keerukate tehniliste küsimuste täieulatusliku kontrolli, kinnitas Euroopa Kohus, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kuna apellatsiooninõukogu otsuse punktist 52 nähtub sõnaselgelt, et apellatsiooninõukogu soovis piirata oma kontrolli (otsuse nr 05/2018 üle) ilmse hindamisveaga.[20]

41. Praegusel juhul on aga Üldkohus võtnud teistsuguse lähenemise. Selle asemel, et tuvastada – nagu apellatsioonikoda ise märkis –, et kontroll, mida ta keeruliste tehniliste küsimuste suhtes kohaldas, oli piiratud, võtab Üldkohus vaidlustatud otsused *süvitsi* ette, et kontrollida, kas apellatsiooninõukogu tegi seda, mida ta enda väitel ei teinud.

42. Üldkohus järeldas selle kontrolli tulemusel, et apellatsiooninõukogu kontrollis *de facto* ilma piiranguteta ja täieulatuslikult ACERi keerulisi tehnilisi hinnanguid. Eelkõige leidis ta, et apellatsiooninõukogu kinnitas, et piirkonnaülese kättesaadava võimsuse pideva ajakohastamise protsess kas tsentraliseeritud või detsentraliseeritud kujul oli tehnilises plaanis aFRRi ja mFFRi keskkondade toimimiseks vajalik funktsioon.[21]

[17] Üldkohus viitab otsust 03/2020 käsitleva apellatsiooninõukogu otsuse 83. joonealusele märkusele ja punktile 193 ning otsust 02/2020 käsitleva apellatsiooninõukogu otsuse 81. joonealusele märkusele ja punktile 192.

[18] Vaidlustatud kohtuotsused, punkt 200. Apellatsiooninõukogu kinnitas oma otsuste vastavates punktides (192 ja 193), et tehnilisest seisukohast on küsimus, kas aFRRi ja mFRRi keskkonnad nõuavad kõnealust funktsiooni, *keerukas tehniline küsimus*, milles ACERil on kaalutlusõigus, ning *apellatsiooninõukogu kontroll piirdub selle kontrollimisega, kas ta on teinud ilmse hindamisvea* kooskõlas oma otsustuspraktikaga.

[19] 18. novembri 2020. aasta kohtuotsus Aquind *vs.* ACER (T-735/18, EU:T:2020:542).

[20] Kohtuotsus ACER *vs.* Aquind, punktid 73 ja 74.

[21] Vaidlustatud kohtuotsuste punktid 204.

43. Minu arvates rikub Üldkohus õigusnormi, eirates apellatsiooninõukogu öeldut. Kui apellatsiooninõukogu möönab, et ta teostab vaidlustatud ACERi otsuste keeruliste tehniliste küsimuste üle piiratud ja marginaalset kontrolli, ei mõista ma, kuidas jätta see avaldus tähelepanuta ja asendada see vastupidisega.

44. Nagu ma soovitasin oma ettepanekus kohtuasjas ACER *vs.* Aquind [22] ja mida Euroopa Kohus kinnitas oma otsuses, [23] ei pea Üldkohus juhul, kui apellatsiooninõukogu kinnitab, et ta viis läbi *piiratud kontrolli*, mis piirdub ACERi otsustes keerulistes tehnilistes küsimustes tehtud ilmsete vigade hindamisega, kontrollima, kas apellatsiooninõukogu viis nende küsimuste üle „tegelikult“ läbi *täieulatusliku kontrolli*.

45. Selle eelduse alusel oleks Üldkohus pidanud käesoleval juhul nõustuma apellatsiooninõukogu avaldusega, kes teab kõige paremini, millist kontrolli ta on oma otsustes kohaldanud.

46. Kui apellatsiooninõukogu kinnitab – nagu käesolevas asjas –, et ta on kohaldanud piiratud ja marginaalset kontrolli, peab Üldkohus nimetatud apellatsiooninõukogu otsuse ACER *vs.* Aquind kohtupraktika alusel tühistama. Alates tühistamisest peab apellatsiooninõukogu välja töötama uued otsused, millega rakendatakse täieulatuslikku kontrolli keeruliste tehniliste küsimuste üle. [24]

47. Kui apellatsiooninõukogu aga kinnitab otsuses, et ta on täieulatuslikult kontrollinud ACERi otsuses sisalduvaid õiguslikke hinnanguid ja keerulisi tehnilisi hinnanguid, peab Üldkohus analüüsima selle kontrolli ulatust, kui hagejad leiavad, et see ei ole piisavalt ulatuslik või ei ole piisav. Kui ta seda ei teeks ja nõustuks apellatsiooninõukogu hinnanguga, rikuks Üldkohus apellantide õigust tõhusale kohtulikule kaitsele.

48. Eelnevate kaalutluste põhjal teen ettepaneku nõustuda apellatsioonkaebuse esimese väitega.

VII. Apellatsioonkaebuse teine väide: Üldkohus ei kohaldanud õigesti määruse 2017/2195 artikleid 20, 21 ja 37, hinnates aFRRi ja mFRRi keskkondade haldamiseks nõutavate funktsioonide õiguslikke aluseid

49. Sisuliselt heidetakse selle väitega Üldkohtule ette, et viimane rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et määruse 2017/2195 kohaselt on „tasakaalustamisenergia vahetamise piirkonnaülese võimsuse haldamise funktsioon“ aFRRi ja mFRRi keskkondade haldamiseks nõutav funktsioon.

50. Kahe teesiga väidetakse vastandlikelt seisukohtadelt:

– et seda funktsiooni peavad täitma Euroopa tasakaalustamiskeskkonnad (ACERi tees, mida toetavad apellatsiooninõukogu ja Üldkohus);

[22] Punktid 80 ja 81.

[23] Kohtuotsus ACER *vs.* Aquind, punkt 74.

[24] Puudutatud isikud võivad uue otsuse kahtluse alla seada ja selle Üldkohtus vaidlustada, esitades selle peale tühistamishagi, mis tagab neile õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele.

– et see funktsioon kuulub põhivõrguettevõtjate pädevusse (hagejate tees, mis vastab kõigi põhivõrguettevõtjate omale enne ja pärast ACERi otsuseid 02/2020 ja 03/2020). [25]

51. Tehnilisest seisukohast on tõenäoline, et selle funktsiooni omistamine Euroopa tasakaalustamiskeskkondadele oleks olnud soovitav variant. Järgnevalt esitatud põhjustel leian siiski, et see ei olnud liidu seadusandja valik, nagu nähtub määruse 2017/2195 artiklitest 20, 21 ja 37.

52. Apellandid väidavad, et Üldkohus kohaldas vääralt määruse 2017/2195 artikleid 20, 21 ja 37, kui ta hindas mFRRi ja aFRRi keskkondade haldamiseks nõutavate funktsioonide õiguslikke aluseid. Nende hinnangul:

– Üldkohus järeldas ekslikult, et võimsuse haldamine kui piirkondadeülese kättesaadava võimsuse pideva ajakohastamise protsess, mis on koordineeritud ja tsentraliseeritud mitme keskkonna tasandil, on määruse 2017/2195 artikli 20 lõike 3 punkti c ja artikli 21 lõike 3 punkti c tähenduses mFRRi ja aFRRi keskkondade toimimiseks vajalik funktsioon;

– määruse 2017/2195 artikkel 37 kohustab põhivõrguettevõtjaid haldama elektrienergia vahetamise piirkonnaülest võimsust, kuid ei kohusta lisama seda võimsust vajaliku funktsioonina mFRRi ja aFRRi keskkondade väljatöötamisse. Need keskkonnad töötatakse välja erinevate menetluste kohaselt, mida reguleerivad kõnealuse määruse artiklid 20 ja 21.

53. Apellandid jagavad selle apellatsioonkaebuse väite kahte ossa, mis on omavahel tihedalt seotud:

– Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et määruse 2017/2195 artiklis 37 ette nähtud piirkonnaülese võimsuse arvutamist tuleb pidada funktsiooniks, mis on vajalik selle määruse artiklites 20 ja 21 ette nähtud mFRRi ja aFRRi keskkondade toimimiseks. Selle arutluskäiguga laiendas ta artiklites 20 ja 21 sätestatud korda funktsioonile, mis on sätestatud artiklis 37, mis näeb ette teistsuguse õigusliku korra;

– Üldkohus pani toime veel ühe õigusnormi rikkumise, kui ta tõlgendas määruse 2017/2195 artikleid 20 ja 21, ajades segamini põhivõrguettevõtjate seadusest tulenevad kohustused õigustega, mida nad võivad kasutada mFRRi ja aFRRi keskkondade funktsioonide täitmiseks.

54. ACER lükkab need väited tagasi.

55. Enne kui analüüsida kahte väiteosa, milleks apellandid selle teise väite jagavad, pean ma selle äärmiselt tehnilist laadi arvestades vajalikuks selgitada elektri tasakaalustamisturu ja selliste Euroopa keskkondade toimimist, mis on loodud selleks, et soodustada piiriüleseid ühendusi riigisiseste elektri tasakaalustamisturgude vahel.

[25] Seda möönis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuste punktides 142 ja 143 seoses põhivõrguettevõtjate ettepanekutega, mis eelnesid ACERi otsustele 02/2020 ja 03/2020. Põhivõrguettevõtjad jäid seejärel selle seisukoha juurde, nagu möönab ACER oma 30. septembri 2022. aasta otsuses 14/2022, millega muudetakse mFRRi keskkonna rakendusraamistikku: „The nature of the CMF [capacity management function] as a required function pursuant to Article 12(2) of ACER Decision 03/2020 is currently the subject matter of actions for annulments in case T-607/20 pending before the General Court. In that regard the TSOs [transmission system operators] mentioned that their submission in the present proceedings is without prejudice to their position, recorded in their final proposal of 18 December 2019 underlying Decision No 03/2020 of 24 January 2020, that the CMF is not a required platform function and does not fall within the scope of Articles 20, 21 and 22 of the EB Regulation“ (4. joonealune märkus).

A. Sissejuhatavad märkused: elektri tasakaalustamisturud ja Euroopa keskkonnad tasakaalustamisenergia vahetamiseks

56. Arvestades nende füüsilisi omadusi, on olemas nelja liiki elektrienergia hulgimüügiturge, millele on viidatud määruse (EL) 2019/943 artiklites 6–9:[26]

– järgmise päeva turud, kus tootmist saab planeerida ja läbi rääkida üks päev ette;

– päevasisesed turud, kus kavandatud nõudlust on võimalik lühikese aja jooksul ette kohandada, võttes arvesse elektritootmises tekkivaid muutusi, eelkõige arvestades taastuvatest energiaallikatest, näiteks tuuleturbiinist ja päikeseenergiast toodetud energia suurenevat osakaalu;

– forvardturud, mille eesmärk on leevendada hetkehinna kõikumist. Neis on turuosalised, sealhulgas taastuvatest energiaallikatest elektrienergiat tootvate käitiste omanikud, kaitstud sellest volatiilsusest tulenevate riskide eest;

– tasakaalustamisturud, mis luuakse selleks, et võrgu nõudlus ja pakkumine oleksid alati tasakaalus ning et elektrivarustuse katkestuste oht neutraliseeritaks. Selle eesmärgi saavutamiseks on vaja turge, kus põhivõrguettevõtjad saavad osta energiat, mis on vajalik võrgu tasakaalustamiseks[27] füüsilise tarneaja lähedal.

57. Seoses viimati nimetatud turgudega on määrusega 2017/2195 kehtestatud „kogu ELi hõlmavad tehnilisi küsimusi, talitlust ja turgu käsitlevad eeskirjad, millega reguleeritakse elektrisüsteemi tasakaalustamisturgude toimimist“.[28]

58. Eelkõige on määruse 2017/2195 eesmärk aidata kaasa elektrienergia siseturu arengule liidus, et varem riiklikul tasandil piiritletud tasakaalustamisturgude energia jaotamine toimuks järk-järgult vastavalt seal ette nähtud ajakavale Euroopa tasandil.

59. Määruses 2017/2195 on selleks viidatud neljale Euroopa tasakaalustamise jaotamise keskkonnale[29] – üks iga standardse tasakaalustamistoote puhul:[30]

[26] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrus, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu (uuesti sõnastatud) (ELT 2019, L 158, lk 54).

[27] Määruse 2017/2195 artikli 2 punktis 1 on „tasakaalustamine“ määratletud kui „kõikides ajavahemikes võetavad meetmed ja toimingud, millega põhivõrguettevõtjad pidevalt tagavad süsteemi sageduse püsimise kindlaksmääratud stabiilsuspiirides, nagu on sätestatud määruse (EL) 2017/1485 artiklis 127, ning vastavuse reservide nõudele, et tagada nõutav kvaliteet, nagu on sätestatud määruse (EL) 2017/1485 IV osa V–VII jaotises“. Vt komisjoni 2. augusti 2017. aasta määrus nr 2017/1485, millega kehtestatakse elektri ülekandesüsteemi käidueeskiri (ELT 2017, L 220, lk 1).

[28] Määruse 2017/2195 põhjenduses 5 on lisatud, et määrusega „sätestatakse tasakaalustamisvõimsuse hankimise, tasakaalustamisenergia käivitamise ja tasakaaluhaldurite tehtava arveldamise eeskirjad. Ka tuleb selle kohaselt välja töötada ühtlustatud metoodika, mida kasutatakse piirkonnaülese ülekandevõimsuse jaotamiseks seoses tasakaalustamisega. Sellised eeskirjad suurendavad lühiajaliste turgude likviidsust, edendades piiriülest kaubandust ja olemasolevate võrkude tõhusamat kasutamist seoses tasakaalustamisenergiaga. Kuna tasakaalustamisenergia pakkumused konkureerivad kogu ELi hõlmavas tasakaalustamiskeskkonnas, avaldab see konkurentsile soodustavat mõju“.

[29] Nende keskkondade kohta vt European Network of Transmission System Operators for Electricity (ENTSO-E) veebileht https://www.entsoe.eu/network_codes/eb/#implement ja ACERi veebileht https://www.acer.europa.eu/electricity/market-rules/electricity-balancing/balancing-energy-platforms. Vt ka Gröper, F., ja Stamati, M., „Network regulation and third party access“, analüüs teoses Jones, C., ja Kettlewell, W-J., (toim.), *EU Energy Law. Vol. I: The Internal Energy Market*, 5.ª ed., Claeys & Casteels, Deventer, 2021, lk 38–41.

[30] Nende keskkondade arengu seisu kohta võib lugeda teoses ENTSO-E, *ENTSO-E Market Report 2023*, lk 37 ja 38 ning 65–78, kättesaadav aadressil https://ee-public-nc-downloads.azureedge.net/strapi-test-assets/strapi-assets/ENTSO_E_Market_Report_2023_11a344f1c1.pdf.

– Euroopa keskkond asendusreservidest saadava tasakaalustamisenergia vahetamiseks, mida tuntakse kui RR keskkond (*Replacement Reserve Platform*). See on sätestatud määruse 2017/2195 artiklis 19 ja selle on välja töötanud põhivõrguettevõtjad, et viia ellu asendusreservide protsess vastavalt määruse 2017/1485 IV osale.[31] See keskkond on välja töötatud projekti TERRE (*Trans-European Replacement Reserves Exchange*) raames, mis põhineb ühisel IT-süsteemil LIBRA.[32] Keskkond on kasutusel alates 2020. aasta jaanuarist ja selle toimimine on ette nähtud rakenduse *Replacement Reserve Implementation Framework* raames.[33]

– mFRRi keskkond See on sätestatud määruse 2017/2195 artiklis 20 ja seda rakendati projekti *Manually Activated Reserves Initiative* (MARI) raames ning seda reguleeritakse otsusega ACER 03/2020. See on kasutusel alates 5. oktoobrist 2022 ja sellega ühinevad järk-järgult liikmesriikide põhivõrguettevõtjad.

– aFRRi keskkond See on sätestatud määruse 2017/2195 artiklis 21 ja ellu viidud projekti PICASSO (*Platform for the International Coordination of Automated Frequency Restoration and Stable System Operation*) raames ning seda reguleeris otsus ACER 02/2020. See on kasutuses alates 1. juunist 2022 ja sellega ühinevad järk-järgult liikmesriikide põhivõrguettevõtjad.

– Tasakaalustamatuse tasaarvestuse Euroopa keskkond, mida tuntakse kui *Imbalance Netting Platform* või *IN Platform*. Olles sätestatud määruse 2017/2195 artiklis 22, kehtestati see 24. juunil 2021 rahvusvahelise projekti *International Grid Control Cooperation* alusel.[34] Põhivõrguettevõtjad otsustasid kasutada aFRRi keskkonna ja IN keskkonna jaoks sama IT-süsteemi ja sidekanaleid.

60. Põhivõrguettevõtjad määrasid Amprion GmbH ja TransnetBW GmbH üksusteks, kes vastutavad mFRR ja aFRR/IN keskkondade väljatöötamise, hooldamise ja haldamise eest.[35] Nagu ACER kohtuistungil märkis, pidid põhivõrguettevõtjad järk-järgult nende keskkondadega liituma üleminekuperioodi jooksul kuni 24. juunini 2024, kuid tegelikkuses tekkis selles protsessid viivitusi.[36]

61. Erinevus mFRRi ja aFRRi keskkondade vahel seisneb nende nimetuste kohaselt selles, „kas tasakaalustamisenergia käivitab töötaja käsitsi või toimub see automaatselt tagasisidestuse teel suletud süsteemis“.[37]

[31] https://www.entsoe.eu/network_codes/eb/terre/. Asendusreservide eesmärk on lahendada kõrvalekalded tootmise ja tarbimise vahel, mis võivad ilmneda pärast päevasisese turu sulgemist.

[32] Selle keskkonna kohta vt kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas Swissgrid *vs.* komisjon (C-121/23 P, EU:C:2024:615), milles ei ole veel kohtuotsust tehtud ja mis puudutab üksnes põhivõrguettevõtja Swissgrid õigust esitada tühistamishagi komisjoni kirja peale, mis takistas tal selles keskkonnas osalemist.

[33] Selle keskkonna arengut on kirjeldatud 10. märtsi 2023. aasta dokumendis „Implementation framework for the exchange of balancing energy from Replacement Reserves in accordance with Article 19 of Commission Regulation (EU) 2017/2195 of 23 November 2017 establishing a guideline on electricity balancing“. Vt selle kohta https://www.entsoe.eu/network_codes/eb/terre/.

[34] Vt teave *European platform for operating the imbalance netting process*'i kohta https://www.entsoe.eu/network_codes/eb/imbalance-netting/.

[35] ENTSO-E: 31. märtsi 2022. aasta dokument „Explanatory document of proposals for amendment of the implementation frameworks for the European balancing platforms in accordance with articles 20(1), 21(1) and 22(1) of Commission Regulation (EU) 2017/2195 of 23 November 2017 establishing a guideline on electricity balancing“, lk 4.

[36] Vt 26. septembri 2024. aasta dokument „aFRR-Platform Accession roadmap“, kättesaadav aadressil PICASSO_12th_Accession_roadmap_ext.pdf (eepublicdownloads.blob.core.windows.net), ja 10. oktoobri 2024. aasta dokument „mFRR-Platform Accession roadmap“, kättesaadav aadressil MARI_Accession_roadmap_OCT_2024.pdf (eepublicdownloads.blob.core.windows.net).

[37] Vt määruse 2017/2195 artikli 2 punkt 34.

B. Apellatsioonkaebuse teise väite esimene osa: ühelt poolt määruse 2017/2195 artiklist 37 ning teiselt poolt artiklitest 20 ja 21 tulenevate õiguslike kohustuste segiajamine

62. Apellandid heidavad Üldkohtule ette õigusnormi rikkumist, kuna ta leidis, et piirkonnaülese võimsuse arvutamist tuleb pidada mFRRi ja aFRRi keskkondade toimimiseks vajalikuks funktsiooniks. Nii toimides laiendas Üldkohus määruse 2017/2195 artiklites 20 ja 21 ette nähtud korda funktsioonidele, mis on ette nähtud artiklis 37, mis näeb ette teistsuguse õigusliku korra.

63. Üldkohtu arvates järeldas apellatsiooninõukogu õigesti, et võimsuse haldamise funktsioon on üks aFRRi ja mFRRi keskkondade toimimiseks vajalikest funktsioonidest. Üldkohtu sellekohase arutluskäigu võib kokku võtta järgmiselt:[38]

– põhivõrguettevõtjate esitatud metoodikaettepanekud peavad sisaldama aFRRi ja mFRRi keskkondade toimimiseks vajalike funktsioonide määratlust;

– määrusest 2017/2195 nähtub, et need keskkonnad peavad hõlmama vähemalt käivitamise optimeerimise funktsiooni[39] ja põhivõrguettevõtjatevahelise arveldamise funktsiooni, kuid välistatud ei ole ka muud funktsioonid;

– täpsemalt on „piirkonnaülese võimsuse arvutamine“ üks neist funktsioonidest, mis on vajalik aFRRi ja mFRRi keskkondade toimimiseks. Nii on see eelkõige juhul, kui sellise funktsiooni lisamine osutub vajalikuks, et kujundada nende keskkondade põhijooned vastavalt ühistele juhtimispõhimõtetele ja äriprotsessidele;

– mõiste „aFRRi ja mFRRi keskkondade toimimiseks vajalik funktsioon“ tõlgendamisel tuleb arvesse võtta määruse 2017/2195 konteksti ja eesmärke. Nende kriteeriumide kohaselt on need funktsioonid, mis on nii tehniliselt kui ka õiguslikult *vajalikud* nende keskkondade tõhusaks ja turvaliseks rakendamiseks ning toimimiseks;

– õiguslikust seisukohast kohustab määruse 2017/2195 artikli 37 lõige 1 põhivõrguettevõtjaid pidevalt ajakohastama olemasolevat piirkonnaülest võimsust tasakaalustamisenergia vahetamiseks või tasakaalustamatuse tasaarvestuseks;

– tehnilisest seisukohast – nagu nähtub põhivõrguettevõtjate esitatud ettepanekutest aFRRi ja mFRRi metodoloogia kohta – on selle võimsuse pidev ajakohastamine, millel põhineb võimsuse haldamise funktsioon, käivitamise optimeerimisel oluline sisend. Viimane omakorda on keskkondade jaoks vajalik funktsioon, mille eesmärk on optimeerida parimaks loetud (ühises pingereas olevate) tasakaalustamisenergia pakkumiste käivitamist, sõltuvalt olemasolevatest piiratud piirkonnaülestest võimsustest;

– lisaks on põhivõrguettevõtjad ise lisanud võimsuse haldamise funktsiooni keskkondadele, et need vastaksid määruses 2017/2195 nõutud üldistele tõhususe ja turvalisuse nõuetele.

64. Sellest lähtuvalt järeldab Üldkohus: „[…] funktsiooni –, mis võimaldab pidevalt välja arvutada ja ajakohastada kättesaadavat piirkonnaülest võimsust, kasutades ühtlustatud meetodikat kõikide põhivõrguettevõtjate suhtes –, [tuleb] pidada määrusega 2017/2195 taotletavat […] keskkonna tõhusa ja kindla käitamise eesmärki arvestades selliseks, mis on nii tehnilisest kui juriidilisest

[38] Vaidlustatud kohtuotsuste punktid 110–124.

[39] Määruse 2017/2195 artikli 2 punkti 39 kohaselt on „käivitamise optimeerimise funktsioon“ „funktsioon, mis kasutab optimeerimisalgoritmi, et optimeerida tasakaalustamisenergia pakkumuste käivitamist“.

vaatepunktist niisuguse keskkonna toimimiseks vajalik funktsioon, mille kavand, nagu on märgitud määruse 2017/2195 artikli 21 lõike 3 punktis a [ja artikli 20 lõike 3 punktis a], peab olema kõrgetasemeline ja tuginema ühtsetele juhtimispõhimõtetele ja äritoimingutele“ [40]

65. Seda väidet korratakse analoogses sõnastuses vaidlustatud kohtuotsuste teistes lõikudes. Eelkõige on nende punktis 122 märgitud, et „[…] kättesaadava piirkonnaülese ülekandevõimsuse pideva ajakohastamise funktsiooni, mis on võimsuse haldamise funktsiooni aluseks, ja seega ka võimsuse haldamise funktsioon ise, tuleb üldiselt kvalifitseerida […] keskkonna toimimiseks vajalikeks funktsioonideks“.

66. Minu tõlgendus määruse 2017/2195 artikli 37 ning artiklite 20 ja 21 vahelise seose kohta erineb Üldkohtu tõlgendusest. Viitan eraldi ühelt poolt artiklile 37 ning teiselt poolt artiklitele 20 ja 21, et võtta seejärel kokku minu argumendid nende sätete koostoimes tõlgendamise kohta.

1. Määruse 2017/2195 artikkel 37

67. Määruse 2017/2195 artiklis 37 on sätestatud õiguslik kord piirkonnaülese võimsuse kättesaadavuse pidevaks ajakohastamiseks (või tasakaalustamatuse tasaarvestuseks). Selle korra kohaselt määruse 2017/2195 artikkel 37:

– kohustab põhivõrguettevõtjaid pärast päevasisese turu sulgemist pidevalt ajakohastama piirkonnaülese võimsuse kättesaadavust tasakaalustamisenergia vahetamiseks või tasakaalustamatuse tasaarvestuseks (lõige 1);

– nõuab, et hiljemalt viis aastat pärast kõnealuse määruse jõustumist loovad kõik võimsusarvutusala põhivõrguettevõtjad meetodi, mille alusel arvutatakse tasakaalustamisajavahemiku piirkonnaülene võimsus tasakaalustamisenergia vahetamiseks või tasakaalustamatuse tasaarvestuseks (lõige 3);

– näeb ette, et enne lõike 3 kohase võimsusarvutusmeetodi rakendamist kasutab põhivõrguettevõtja piirkonnaülest võimsust, mis on alles pärast piirkonnaüleste tehingute sulgemisaega päevasisesel turul (lõige 2).

68. Määruse 2017/2195 artiklis 37 ette nähtud volitused on aga mõeldud põhivõrguettevõtjatele ega sisalda ühtegi viidet Euroopa tasakaalustamiskeskkondadele (sama määruse artiklid 19–22).

69. Minu seisukoht, mis langeb kokku apellantide omaga, on, et tuleb eristada põhivõrguettevõtjatele pandud kohustusi ja keskkondadele määratud funktsioone. Määruses 2017/2195 käsitletakse neid süstemaatiliselt eri osades:

– II jaotise („Elektrisüsteemi tasakaalustamisturg“) 2. peatükk („Euroopa tasakaalustamisenergia vahetamise keskkonnad“) sisaldab artikleid 20 ja 21, mis reguleerivad mFRRi ja aFRRi keskkondi;

– seevastu IV jaotise („Piirkonnaülene võimsus tasakaalustamisteenuste jaoks“) 1. peatükis („Tasakaalustamisenergia vahetamine või tasakaalustamatuse tasaarvestamine“) on reguleeritud viis, kuidas põhivõrguettevõtjad peavad kasutama (artikkel 36) ja arvutama (artikkel 37) piirkonnaülest võimsust.

[40] Vaidlustatud kohtuotsuste punktid 115.

70. Vahe ei seisne mitte ainult süstemaatilises asukohas määruses 2017/2195. Artikli 37 lugemisel ilmneb, et see ei sisalda ühtegi viidet ega ristviiteid artiklitele 20 ja 21. Eelkõige ei saa artiklist 37 järeldada, et mFRRi ja aFRRi keskkondade toimimiseks *on nõutav* piirkonnaülese võimsuse haldamine. Keskkondade jaoks on vaja andmeid piirkonnaülese tasakaalustamisenergia kohta, mis on põhivõrguettevõtjate vahel vahetamiseks kättesaadav, et rakendada käivitamise optimeerimise funktsiooni.

71. Mõiste „keskkonna toimimiseks vajalikud funktsioonid“ ei kuulu määruse 2017/2195 artiklis 2 määratletud 45 mõiste alla. See mõiste esineb üksnes sama määruse artiklites 20 ja 21 – sätted, millest lähtudes tuleb selle tähendus teada saada.

2. Määruse 2017/2195 artiklid 20 ja 21

72. Nende artiklite lõikes 1 on sätestatud, et põhivõrguettevõtjad peavad esitama ettepaneku mFRRi ja aFRRi keskkondade rakendusraamistike kohta. Teises lõikes on täpsustatud mõlema keskkonna järgmised omadused: i) neid peab käitama põhivõrguettevõtja või põhivõrguettevõtjate endi loodud üksus; ii) need peavad tuginema ühtsetel juhtimispõhimõtetel ja äritoimingutel; iii) need hõlmavad vähemalt käivitamise optimeerimise funktsiooni ja põhivõrguettevõtjatevahelise arveldamise funktsiooni; iv) peavad kasutama põhivõrguettevõtjatevahelist mudelit pakkumuste üldnimekirjadega tasakaalustamisenergia pakkumuste vahetamiseks kõigi (käsitsi või automaatse) käivitamisega sageduse taastamise reservide standardtoodete puhul.

73. Põhivõrguettevõtjate ettepanek peab vastama nendele keskkondade omadustele ning sisaldama vähemalt määruse 2017/2195 artikli 20 lõikes 3 ja artikli 21 lõikes 3 sätestatud elemente. Nende elementide hulgas on „a) Euroopa keskkonna kõrgetasemeline kavand“ ja „c) Euroopa keskkonna toimimiseks vajalike funktsioonide määratlemine“.

74. mFRRi ja aFRRi keskkondade funktsioonide hulgas peavad *tingimata* olema käivitamise optimeerimise ja põhivõrguettevõtjatevahelise arveldamise funktsioonid. Need mõlemad on seega funktsioonid, mis on *vajalikud* mFRRi ja aFRRi keskkondade toimimiseks. Samamoodi peavad need sisalduma põhivõrguettevõtjate ettepanekutes.

75. Arutelu on keskendunud määruse 2017/2195 artikli 20 lõikes 2 ja artikli 21 lõikes 2 kasutatud sõna „vähemalt“ tõlgendamisele. Üldkohtu arvates ei takista kummaski sättes sisalduv viide (vähemalt) käivitamise optimeerimisele ja põhivõrguettevõtjatevahelisele arveldusfunktsioonile ACERi nõudmast, et keskkonnad hõlmaksid samade *vajalike funktsioonide* all ka muid funktsioone peale nende kahe.

76. Minu arvates ei ole see tõlgendus siiski õige. Seadusandja soovis anda keskkondadele minimaalsete funktsioonide sisu, leides, et ainult kaks on nende toimimiseks möödapääsmatud („vajalikud“). Loomulikult ei takista miski lisada teisi, näiteks piirkonnaülese võimsuse haldamise funktsiooni, kuid selle otsustamine, kas need lisatakse või mitte, on põhivõrguettevõtjate pädevuses, ilma et ACERil oleks õigust neile seda kohustust panna.

77. Põhivõrguettevõtjatest apellandid ei vaidlusta asjaolu, et andmed piirkonnaülese võimsuse kohta on tasakaalustamiskeskkondade tõhusaks toimimiseks vajalikud.[41] Sellest eeldusest ei saa siiski järeldada, et neid andmeid peab vajaliku funktsioonina arvutama üksus, mis on kindlaks määratud keskkonna käitamiseks, või keskkond ise.

78. Tegelikult on määruse 2017/2195 artikliga 37 määratud põhivõrguettevõtjatele (mitte keskkondadele) õigus arvutada piirkonnaülest võimsust. Võimsuse kättesaadavuse andmete arvutamine ja ajakohastamine kuulub põhivõrguettevõtjate pädevusse.

79. Asjaolu, et need andmed on mFRRi ja aFRRi keskkondade nõuetekohaseks toimimiseks hädavajalikud (küsimus, milles pooled ei ole eriarvamusel), ei tähenda – kordan –, et piirkonnaülese võimsuse arvutamine ja selle pidev ajakohastamine on tingimata usaldatud nendele keskkondadele ACERi otsuse alusel. Piirkonnaülest võimsust ei pea tingimata arvutama, ma rõhutan, keskkondadelt nõutava funktsioonina ja seda ei pea tegema nende käitamise eest vastutavad üksused.

80. Euroopa Kohtu poolt kohtuistungil esitatud küsimused näitasid, et määruse 2017/2195 artikkel 37 teeb riikide reguleerivate asutuste järelevalve all põhivõrguettevõtjatele ülesandeks koostada andmed tasakaalustamisenergia vahetamise võimsuse kohta ja neid andmeid pidevalt ajakohastada. Ainult põhivõrguettevõtjatel on tehnilised vahendid ja nad on võimelised neid andmeid esitama, mistõttu ei ole võimalik nende andmete koostamise funktsiooni keskkonna algoritmile üle kanda. Kui see oleks teisiti, võiks see kahjustada elektrivarustuskindlust, mille eest vastutavad põhivõrguettevõtjad oma vastavatel territooriumidel.

81. Seetõttu olen arvamusel, et ekslik on asuda seisukohale, et tasakaalustamisenergia andmete loomise ja ajakohastamise funktsiooni tuleb pidada üheks funktsiooniks, mis on vajalik aFRRi ja mFRRi keskkondade toimimiseks. Need kaks keskkonda ei saa hallata tasakaalustamisenergia võimsust ega ajakohastamist, kuigi neil on nende toimimiseks neid andmeid vaja. Põhivõrguettevõtjad on kohustatud edastama selliseid andmeid keskkondadele eraldi või, kui nad peavad seda asjakohasemaks, tsentraliseeritult ühise IT-mooduli abil.

3. Argumendid, mis räägivad apellatsioonkaebuse teise väite esimese osaga nõustumise kasuks

82. Esiteks, nagu Üldkohus märkis[42], tegutsesid mFRRi ja aFRRi keskkonnad esialgu ilma piirkonnaülese võimsuse haldamise funktsioonita.

83. See leidis aset seetõttu, et põhivõrguettevõtjad pidid vastavalt määruse 2017/2195 artikli 37 lõikele 3 eelnevalt välja töötama meetodi, et arvutada piirkonnaülest võimsust tasakaalustamisajavahemiku jooksul. Põhivõrguettevõtjad otsustasid, et seda funktsiooni täidetakse kooskõlastatud ja tsentraliseeritud andmetöötlusmooduli abil mitme keskkonna tasandil, luues eelnevalt selle mooduli ja korraldades selle haldamise.[43]

41 Nende apellatsioonkaebuse punkt 32.

42 Vt vaidlustatud kohtuotsused, punktid 120 ja 121.

43 Selle mooduli selgitusega võib tutvuda ENTSO-E, *ENTSO-E Market Report 2023*, lk 78 ja 79.

84. Teiseks, nagu ma juba märkisin, on määruse 2017/2195 artiklis 37 ette nähtud õiguslik kord piirkonnaülese võimsuse kättesaadavuse pidevaks ajakohastamiseks ja selle võimsuse arvutamise meetodi loomiseks. See õiguslik kord erineb sellest, mida kohaldatakse neljale Euroopa tasakaalustamiskeskkonnale (sama määruse artiklid 19–22). Tegemist on erinevate süsteemidega, mis peegeldavad seadusandja valikut anda neile autonoomne sisu.

85. Kolmandaks erineb mFRRi ja aFRRi keskkondade loomisele kohaldatav otsustusmenetlus määruse 2017/2195 artiklis 37 kasutatud menetlusest. Selle määruse artikli 5 lõike 2 kohaselt peavad reguleerivad asutused kiitma heaks põhivõrguettevõtjate ettepanekud, mis käsitlevad: „a) artikli 20 lõike 1, artikli 21 lõike 1 […] kohase Euroopa keskkonna loomise raamistik[ku]“; ja „b) muudatus[i] artikli 20 lõike 5 ja artikli 21 lõike 5 kohase Euroopa keskkonna loomise raamistikus“. Seetõttu otsustab ACER põhivõrguettevõtjate ettepanekul mFRRi ja aFRR/IN keskkondade puhul rakendusraamistikud ja nende muudatused.

86. Põhivõrguettevõtjad ja asjaomase piirkonna riikide reguleerivad asutused peavad aga vastavalt määruse 2017/2195 artikli 5 lõike 3 punktile f heaks kiitma piirkonnaülese võimsuse arvutamise meetodi iga võimsusarvutusala jaoks vastavalt artikli 37 lõikele 3.[44] ACERi sekkumine on sellistel juhtudel võimalik, kui riigi reguleerivad asutused ei jõua kokkuleppele või taotlevad ametilt otsuse tegemist vastavalt määruse 2017/2195 artikli 5 lõikele 7 ja määruse 2019/942 artikli 6 lõike 10 punkti b teisele lõigule.

87. Tasakaalustamisenergia vahetamise võimsuse haldamise lisamise kasulikkus ja suurem tõhusus Euroopa keskkondades ei õigusta minu arvates ACERi tuletatud pädevuse tunnustamist selle kvalifitseerimisel funktsiooniks, mis on nõutav aFRRi ja mFRRi keskkondade toimimiseks. Põhivõrguettevõtjatel on tehnilised vahendid piirkonnaülese võimsuse arvutamiseks ja ajakohastamiseks ning ei ole ilmne, et aFRRi ja mFRRi keskkonnad saaksid seda tegevust tõhusamalt teostada. Selline tuletatud pädevus oleks lisaks vastuolus määruse 2017/2195 artikliga 37.[45]

88. Neljandaks kohustab määruse 2017/2195 artikli 37 lõige 1 põhivõrguettevõtjaid pidevalt ajakohastama piirkonnaülese võimsuse kättesaadavust tasakaalustamisenergia vahetamiseks. Seega on iga põhivõrguettevõtja kohustatud haldama vahetamisvõimsust, mis on hädavajalik, et võimaldada piirkonnaülest energiavahetust. Artiklis 37 ei ole midagi öeldud asjaolu kohta, et see funktsioon on määratud Euroopa tasakaalustamiskeskkondadele.

89. Seega võib määruse 2017/2195 artikli 37 lõikest 1 järeldada, et iga põhivõrguettevõtja esitab vahetatava piirkonnaülese tasakaalustamisenergia kohta teabe. Nagu ma juba märkisin, on põhivõrguettevõtjatel tehnilised vahendid kättesaadava tasakaalustamisvõimsuse kohta andmete esitamiseks. Artikli 37 lõige 2 toetab seda argumenti, sätestades, et põhivõrguettevõtjad kasutavad allesjäänud piirkonnaülest võimsust pärast päevasisese piirkondadevahelise turu sulgemist kuni võimsuse arvutamise meetodi väljatöötamise ja kohaldamiseni vastavalt lõikele 3.

90. Viiendaks on määruse 2017/2195 artikli 37 lõikes 3 ette nähtud tasakaalustamisenergia võimsuse haldamise funktsiooni ühtlustatud haldamise järkjärguline rakendamine. Eelkõige on selles sätestatud, et viie aasta jooksul töötavad kõik võimsusarvutusala põhivõrguettevõtjad välja meetodi, mille alusel arvutatakse piirkonnaülene võimsus tasakaalustamisenergia vahetamiseks. Seega töötavad selle meetodi välja põhivõrguettevõtjad ja selle kiidavad heaks riigi reguleerivad

[44] Vt 7. septembri 2022. aasta kohtuotsus BNetzA *vs.* ACER (T-631/19, EU:T:2022:509, punktid 37–39).

[45] Vt Üldkohtu 24. oktoobri 2019. aasta kohtuotsus E-Control *vs.* ACER (T-332/17, EU:T:2019:761, punkt 69) ja 25. septembri 2024. aasta kohtuotsus RTE *vs.* ACER (T-472/21, EU:T:2024:648, punkt 194).

asutused. Põhivõrguettevõtjad peavad tagama ka kooskõla piirkonnaülese võimsuse arvutamise meetodiga, mida kohaldatakse päevasisese turu ajavahemikes vastavalt määrusele (EL) 2015/1222.[46]

91. Vastupidi sellele, mida väidab Üldkohus, ei tundu mulle loogiline, et piirkonnaülese võimsuse haldamise funktsioon on antud Euroopa keskkondadele ja et vastupidi, selle piirkonnaülese võimsuse vahetamise meetodi väljatöötamine on põhivõrguettevõtjate ülesanne ning selle heakskiitmine riigi reguleerivate oma. Määruse 2017/2195 artikli 37 lõigete 1 ja 3 vahel peab olema seos, mida minu arvates vaidlustatud kohtuotsus ei austa.

92. Üldkohus ei võta nõuetekohaselt arvesse määruse 2017/2195 artikli 37 lõike 3 ja määruse 2015/1222 vahelist suhet. Nagu ma juba mainisin, nõuab esimene säte, et põhivõrguettevõtjate välja töötatud meetod, mille alusel arvutatakse piirkonnaülene võimsus tasakaalustamisenergia vahetamiseks, ja piirkonnaülese võimsuse arvutusmeetod, mida kohaldatakse järgmise päeva jaoks ja päevasiseselt, peavad olema sidusad. Määruse 2015/1222 artikli 15 lõikes 1 on sätestatud, et kõik põhivõrguettevõtjad peavad koos välja töötama ühise ettepaneku koordineeritud võimsusarvutuse alade määramiseks; ja artikli 20 lõikes 2 on sätestatud, et kõik koordineeritud võimsusarvutuse ala põhivõrguettevõtjad peavad esitama ühise koordineeritud võimsusarvutuse meetodi ettepaneku kõnealuse ala jaoks.

93. Järelikult ei ole määruses 2015/1222 ette nähtud mitte kõigile põhivõrguettevõtjatele ühist meetodit[47] järgmise päeva ja päevasisese piirkonnaülese võimsuse arvutamiseks, vaid mitu erinevat piirkondlikku meetodit. Tasakaalustamisenergia vahetamise võimsuse arvutamine ei pea toimuma ühe ühtlustatud ja kõigile põhivõrguettevõtjatele kohustusliku meetodi abil.

94. Kuuendaks ei ole määruse 2017/2195 süstemaatiline ja eesmärgipärane tõlgendus, mille Üldkohus valis, määrav selleks, et liigitada tasakaalustamisenergia vahetamise võimsuse haldamine mFRRi ja aFRRi keskkondade toimimise jaoks vajalikuks funktsiooniks.

95. Määruse 2017/2195 põhjendustes 1, 6, 7 ja 10 ning artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks piisab, kui põhivõrguettevõtjad esitavad Euroopa keskkondadele nõuetekohaselt andmed tasakaalustamisenergia vahetamise võimsuse kohta.

96. Järelikult tuleb apellatsioonkaebuse teise väite esimese osaga nõustuda.

C. Apellatsioonkaebuse teise väite teine osa: põhivõrguettevõtjate õiguslike kohustuste ja neile määruse 2017/2195 artiklitest 20 ja 21 tulenevate õiguste rikkumine

97. Apellatsioonkaebuse teise väite teises osas heidavad apellandid Üldkohtule ette õigusnormi rikkumist, mis seisneb selles, et ta ei erista ühelt poolt kohustusi, mis neil põhivõrguettevõtjana on seoses mFRRi ja aFRRi keskkondade käitamiseks „nõutavate“ funktsioonidega, ja teiselt poolt nende õigust teha ettepanek täiendavate funktsioonide lisamiseks nendes keskkondades. Nad väidavad, et vastupidi sellele, mida järeldasid apellatsiooninõukogu ja Üldkohus, ei saa ACER kohustada neid lisama ühtegi täiendavat funktsiooni.

[46] Komisjoni 24. juuli 2015. aasta määrus, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised (ELT 2015, L 197, lk 24).

[47] Määruse 2015/1222 artikli 21 lõikes 4 on ette nähtud, et „[k]õikide koordineeritud võimsusarvutuse alade kõik põhivõrguettevõtjad peavad võimalikult palju kasutama ühtlustatud võimsusarvutuse sisendandmeid“.

98. ACER lükkab selle argumendi tagasi ja leiab, et vaidlustatud kohtuotsuse tõlgendus on õiguslikult põhjendatud.

99. Üldkohtu seisukoha lähtepunktid on järgmised:

– „mFRRIFi [aFRRIFi] kolmas muudetud ettepanek, mida ACER lõpuks arvesse võttis, [nägi] ette, et määratakse üks üksus, kes täidab kaht mFFR keskkonna toimimiseks vajalikku funktsiooni määruse 2017/2195 artikli 20 lõike 3 punkti c tähenduses, mida oli sõnaselgelt nimetatud sama määruse artikli 20 lõikes 2, [artikli 21 lõikes 2], nimelt käivitamise optimeerimine ja põhivõrguettevõtjatevaheline arveldamine. Võimsuse haldamist võeti mFRRIFi [aFRRIFi] kolmandas muudetud ettepanekus arvesse ka mitut keskkonda hõlmava funktsioonina, mille täitmine oli vajalik mFRR [aFFR] keskkonna toimimiseks, isegi kui seda ei olnud seal kvalifitseeritud selle toimimise jaoks vajalikuks funktsiooniks määruse 2017/2195 [artikli 20 lõike 3 punkt c], artikli 21 lõike 3 punkti c tähenduses […]“.[48]

– „[…] põhivõrguettevõtjad pakkusid mFRRIFi [aFRRIFi] kolmandas muudetud ettepanekus – tasakaalustamiskeskkondade koordineerimise edendamisega seotud kaalutlustel – ise välja, et võimsuse haldamise funktsiooni kui mitut keskkonda hõlmavat funktsiooni määratakse täitma üksainus üksus. On tõsi, et vastupidi ACERile väitsid põhivõrguettevõtjad, et võimsuse haldamine ei ole iga keskkonna toimimiseks vajalik funktsioon […]“.[49]

100. Üldkohus jättis lõpuks muutmata apellatsiooninõukogu otsuse, mis omakorda kinnitab ACERi otsuseid, mis on vastuolus põhivõrguettevõtjate seisukohaga. Kohus leiab, et määruse 2017/2195 artiklis 37 sätestatud piirkonnaülese võimsuse haldamine tuleb „üldiselt kvalifitseerida“[50] funktsiooniks, mis on nõutav mFRRi ja aFRRi keskkondade toimimiseks.

101. Olles märkinud, et apellatsioonkaebuse teise väite selle osa sisu kattub suures osas esimese väite sisuga, seisneb vaidlustatud kohtuotsuste õigusnormi rikkumine minu arvates taas selles, et ei ole mõistetud, et määruse 2017/2195 artiklite 20 ja 21 kohaselt on mFRRi ja aFRRi keskkondade loomiseks nõutavad funktsioonid, nagu need samad sätted näitavad, käivitamise optimeerimise ja põhivõrguettevõtjatevahelise arveldamise funktsioonid.

102. Kättesaadava piirkonnaülese võimsuse haldamise ja pideva ajakohastamise funktsioon ei ole – kordan – funktsioon, mis on *nõutav* tasakaalustamiskeskkondade toimimiseks, vaid selle suhtes kehtib teistsugune õiguslik kord kui määruse 2017/2195 artiklis 37.

103. Kuna ACER määras vastupidi põhivõrguettevõtjate seisukohale mFRRi ja aFRRi keskkondadele piirkonnaülese võimsuse haldamise ja pideva ajakohastamise funktsiooni, kaotavad põhivõrguettevõtjad ja riikide reguleerivad asutused tegelikult neile määruse 2017/2195 artikliga 37 antud õiguse. Seega ei ole neil õigust otsustada ühiselt, kuidas seda funktsiooni kõige paremini hallata, mis nende ettepaneku kohaselt oli määrata üksainus üksus, kes haldaks võimsust mitut keskkonda hõlmava funktsioonina.

104. ACERile esitatud ettepanekutes mFRRi ja aFRRi keskkondade kohta leidsid põhivõrguettevõtjad ühisel kokkuleppel, et võimsuse haldamise funktsioon on tegelikult mitut keskkonda hõlmav funktsioon, mida kõik need keskkonnad peaksid rakendama koordineeritult ja

[48] Vaidlustatud kohtuotsuste punkt 135.

[49] Vaidlustatud kohtuotsuste punkt 143.

[50] Vaidlustatud kohtuotsuste punkt 122.

tsentraliseeritult. Kõikide asjaomaste põhivõrguettevõtjate vahel toimuva piirkonnaülese võimsuse arvutamine toimub „võimsuse haldamise IT-mooduli“ abil, mis lisab saadud tulemused otse nende keskkondade käivitamise optimeerimise funktsioonile.

105. Põhivõrguettevõtjad märkisid oma ettepanekutes, et nad soovivad säilitada kõik võimalused anda võimsuse koordineeritud ja tsentraliseeritud haldamine muule üksusele kui see üks üksus, kes vastutab käivitamise optimeerimise ja põhivõrguettevõtjatevahelise arveldamise rakendamise eest. Oodates võimsuse haldamise funktsiooni loomist koordineeritult ja tsentraliseeritult, leidsid põhivõrguettevõtjad, et teoreetiliselt võiks üks üksus, kes vastutab käivitamise optimeerimise ja põhivõrguettevõtjavahelise arveldamise rakendamise eest, rakendada ka võimsuse haldamist, lisades käivitamise optimeerimise funktsiooni iga asjaomase põhivõrguettevõtja esitatud andmed.[51]

106. Nagu ma juba märkisin, ei ole vaidlust selles, et mFRRi ja aFRRi keskkonnad vajavad andmeid piirkonnaülese tasakaalustamisenergia vahetamise võimsuse kohta. Põhivõrguettevõtjad võivad aga neid andmeid keskkondadele esitada ja neid ei pea tingimata haldama otse nendes keskkondades.

107. Miski ei takista põhivõrguettevõtjaid ühisel kokkuleppel tegemast ettepanekut lisada täiendava funktsioonina võimsuse haldamine mFRRi ja aFRRi keskkondadele, kui nad saavutavad seeläbi tõhususe. Kuid see on otsus, mis kuulub määruse 2017/2195 artikli 37 kohaselt nende ja reguleerivate asutuste pädevusse ning mida ACER ei saa neile sama määruse artiklite 20 ja 21 alusel kohustuslikuks teha.

108. Leian seega, et apellatsioonkaebuse teise väite teise osaga tuleb samuti nõustuda.

VIII. Üldkohtule esitatud tühistamishagide lahendamine

109. Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimesele lõigule tühistab Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse, kui apellatsioonkaebus on põhjendatud. Ta võib sellisel juhul ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium lubab.

110. Teen Euroopa Kohtule ettepaneku põhivõrguettevõtjate apellatsioonkaebused rahuldada ja sellest tulenevalt vaidlustatud kohtuotsused tühistada. Vaidlustatud kohtuotsuste osaline tühistamine ei ole minu arvates võimalik, kuna punktid, milles on rikutud õigusnormi, on neis keskse tähtsusega. Seega tuleb need otsused tervikuna tühistada.

111. Lisaks leian, et Euroopa Kohtul on olemas vajalik teave, et teha lõplik otsus tühistamishagide kohta, mis on esitatud Üldkohtus vaidlustatud otsuste peale.

112. Eespool esitatud põhjustel tuleb nõustuda Üldkohtule esitatud kolmanda tühistamisväitega, mis puudutab seda, et apellatsiooninõukogurikkus oma kohustust viia läbi ACERi otsuste täieulatuslik kontroll, ning teise tühistamisväite neljanda kuni kaheksanda osaga. Järelikult tuleb ACERi apellatsiooninõukogu kaks vaidlustatud otsust tervikuna tühistada.

[51] Vt vaidlustatud kohtuotsused, punktid 118 ja 119.

IX. Kohtukulud

113. Kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotamise.

114. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

115. Apellandid on nõudnud kohtukulude väljamõistmist ACERilt. Kui nende hagid rahuldatakse, nagu ma soovitan, tuleb apellatsioonimenetluse ja Üldkohtu menetluse kulud välja mõista ACERilt.

X. Ettepanek

116. Eeltoodud kaalutlustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku:

– rahuldada apellatsioonkaebused ja tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 15. veebruari 2023. aasta otsused Austrian Power Grid jt *vs.* ACER (T-606/20, EU:T:2023:64) ja Austrian Power Grid jt *vs.* ACER (T-607/20, EU:T:2023:65);

– tühistada Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ameti (ACER) apellatsiooninõukogu 16. juuli 2020. aasta otsus, millega jäeti muutmata ACERi 24. jaanuari 2020. aasta otsus 02/2020 sageduse taastamise reservidest automaatse käivitamise teel saadava tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna rakendamise kohta ja millega jäeti rahuldamata elektri põhivõrguettevõtjate kaebus juhtumis A-001-2020 (liidetud);

– tühistada Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ameti (ACER) apellatsiooninõukogu 16. juuli 2020. aasta otsus, millega jäeti muutmata ACERi 24. jaanuari 2020. aasta otsus 03/2020 sageduse taastamise reservidest käsitsi käivitamise teel saadava tasakaalustamisenergia vahetamise Euroopa keskkonna rakendamise kohta ja millega jäeti rahuldamata elektri põhivõrguettevõtjate kaebus juhtumis A-002-2020 (liidetud);

– mõista kohtukulud välja Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ametilt (ACER).